

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

TANTÁRGYI PROGRAM

1. **A tantárgy kódja:** H760B09_A
2. **A tantárgy megnevezése (magyarul):** Hadtörténelem és tiszti értékrend
3. **A tantárgy megnevezése (angolul):** Military History and Military Ethics
4. **Kreditérték:** 4 kredit
5. **A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják):** katonai üzemeltető alapképzési szak
6. **Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Vezetőképző Intézet, Hadtörténelem, Filozófia- és Kultúrtörténeti Tanszék
7. **A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** dr. Boda Mihály PhD, egyetemi adjunktus
8. **A tantárgy oktatói:** a tárgyfelelős és a tanszék bevont munkatársai
9. **A tanórák száma (előadás+gyakorlat)**
 - 9.1. összes óraszám:
 - 9.1.1. Nappali munkarend: 30
 - 9.2. heti óraszám nappali munkarend: 2
10. **A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A kurzus célja a hallgatók megismertetése az egyetemes és a magyar hadtörténelem fontosabb eseményeivel és fogalmaival; tovább a hallgatók megismertetése a katonai kultúra fogalmaival és történetével, ezen belül a katonai etika fogalmaival és történetével.
11. **A tantárgy szakmai tartalma (angolul):** The course aims to get students acquainted with concepts and history of Hungarian and universal military history; furthermore, the course aims to get students acquainted with concepts and history of military culture including military ethics.
12. **Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudás:

 - az egyetemes és magyar hadtörténelem jelentősebb eseményei és fogalmai;
 - az egyetemes és magyar hadtudomány jelentősebb gondolkodói;
 - az etikai és a katonai etikai nézőpont elkerülhetlensége és haszna;
 - a háború indításának és viselésének alapvető erkölcsi és morális céljai;
 - a katonai erények és mibenlétük;
 - a háború megítélésének lehetséges nézőpontjai;
 - az igazságos háború koncepciói a világtörténelemben;
 - az igazságos háború mai NATO-kompatibilis koncepciója.

Képesség:

A hallgatók képesek elemezni:

- a jelentősebb fegyveres konfliktusokat az egyetemes és a magyar történelemben;
- emberi jelentőséggel rendelkező eseteket erkölcsi és morális szempontból;
- katonai jelentőséggel rendelkező eseteket erkölcsi és morális szempontból.

Attitűd:

- Megosztják hadtörténeti, erkölcsi és morális tudásukat és tapasztalataikat a hazai és szövetséges országbeli társaikkal.

13. Elérendő kompetenciák (angolul):

Knowledge:

- events and concepts of important universal and Hungarian military history;
- important thinkers of universal and Hungarian military science;
- the imperative and usefulness of moral viewpoint;
- basic moral aims of unleashing and waging war;
- the list and nature of military virtues;
- possible viewpoints of moral judgement of war;
- forms of just war theories in world history;
- contemporary and NATO-compatible form of just war theory

Capabilities:

Students have abilities to analyse of

- important armed conflicts in universal and Hungarian history;
- cases with broader human relevance from the moral point of view;
- cases with military relevance from the moral point of view.

Attitudes:

- Students share their knowledge of history, moral knowledge and experiences with their mates of the home army and the alliance army.

14. Előtanulmányi kötelezettségek: nincsenek

15. A tantárgy tematikája:

15.1. Hadtudományi forradalom a korai újkorban. Itáliai háborúk.

15.2. Harcrendek az ókorban és a korai újkorban. Harminc éves háború.

15.3. Hadkiegészítés, vonalharcászat és utánpótlás. Sziléziai háborúk.

15.4. A stratégia fogalma az ókorban és a korai újkorban. Napóleoni háborúk.

15.5. A háború fogalma. Német egyesítési háborúk.

15.6. A hadműveleti művészet fogalma és nukleáris hadviselés stratégiái. Második világháború.

15.7. Gerilla hadviselés. Vietnámi háborúk.

15.8. Magyar hadtörténelem a honfoglalástól. Hajdúság és huszárság. Az 1848/49-es szabadságharc.

- 15.9. Etikai és katonai etikai bevezetés.
- 15.10. Haza, magyar haza, magyar nemzet fogalma(i).
- 15.11. Emberi jogok.
- 15.12. Katonai erények.
- 15.13. A háború morális megítélésének típusai.
- 15.14. A háború ideológiái a világtörténelemben.
- 15.15. Az igazságos háború elméletének története.
- 15.16. Az igazságos háború kortárs elmélete.
- 15.17. A terrorizmus és a terrorizmus elleni háború morális megítélése.
16. **A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése:** 3. félév
17. **A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:** 3 hiányzás elfogadott, a távolmaradás pótlása az előadó által meghatározott feladattal teljesíthető.
18. **Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** A tanulmányi munka alapja az előadások rendszeres látogatása.
19. **Az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei** (a félév végi aláírás követelményei, a félév végi számonkérések módja, formája, típusa, vizsgakövetelmények): a félév végi aláírás feltétele az előadások látogatása a 16. pontban rögzített feltételek szerint, 2 zárthelyi dolgozat megírása, és egy 3 oldalas házi dolgozat elkészítése. Az osztályzat és a kredit félév végi értékelés formájában szerezhető meg, az előadások anyaga és a megadott kötelező irodalom kijelölt részei alapján, szóbeli beszámolón.
- A félévközi ZH-k maximális pontszáma 11-11 pont, ami 11-11 feladattal érhető el. A részmegoldások esetén mérlegelésre kerül annak értékelhetősége. A ZH-kon „Megfelelt” értékelést kell elérni, ami minimálisan 6 pont megszerzésével lehetséges.
- A félévközi házi dolgozat elkészítésével „Megfelelt” értékelést kell elérni, ami a kiválasztott háború megadott szempontok szerinti elemzésével érhető el.
- A félév végi szóbeli beszámolón a kontaktórákon elhangzottak és a kötelező olvasmányok kerülnek számonkérésre, először beugró kérdések formájában, majd tételhúzással.
20. **Irodalomjegyzék (magyarul):**
- 20.1. **Kötelező irodalom:**
1. Hart, Liddell: *Stratégia* I-III., Budapest, Európa, 2002.
 2. Bertényi Iván: *A magyar Szent korona – Magyarország címere és zászlaja.* Budapest, Kossuth, 1996.
 3. Clair Vilmos: *Magyar párbaj (Párbajkódex. Általános határozatok.)*, Budapest, Osiris, 2002.
 4. Wills, Gary: *Mi az igazságos háború?* In *Beszélő (9)*, 2004 december.

20.2. Ajánlott irodalom:

1. Barta János, ifj.: Az itáliai háborúk (1494–1559). In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009.
2. Rázsó Gyula: *A lovagkor csatái* 278-289. o. Budapest, Tankönyvkiadó, 1987.
3. Lázár Balázs: A harmincéves háború (1618-1648). In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009. Regan, Geoffrey: A breitenfeldi csata (1631). In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
4. Poór János: Az osztrák örökösödési háború (1740-1780). In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009. Barta János, ifj.: A hétéves háború (1756-63). In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009.
5. Zachar József: A leutheni csata (1757. december 5.). In Zachar József: *Csaták, hadvezérek, katonák a XVIII. században*, Budapest, Tankönyvkiadó, 1990., 202-210. o.
6. Francia-Vietnámi háború (1-4.). In Weiszlár Attila – Weiszlár Balázs: *Háborúk lexikona*, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2004., 156-157. o.
7. Vietnámi polgárháború (1955-1964). In Weiszlár Attila – Weiszlár Balázs: *Háborúk lexikona*, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2004., 528-529. o.
8. Vietnámi háború (1964-1975). In Weiszlár Attila – Weiszlár Balázs: *Háborúk lexikona*, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2004., 527-528. o.
9. Regan, Geoffrey: Az austerlizi csata (1805). In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
10. Regan, Geoffrey: A königgratzi csata (1866). In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
11. Regan, Geoffrey: A marne-i csata (1914). In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
12. Regan, Geoffrey: A sedani csata (1940). In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
13. Gaddis, John Lewis: *Most már tudjuk* 487-524. o. (A kubai rakétaválság), Budapest, Európa Kiadó, 2001.
14. Regan, Geoffrey: A Dien Bien Phu-i csata (1954). In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
15. Walzer, Michael: *Just and Unjust Wars*, New York, Basic Books, 1977 (több kiadás).
16. Boda Mihály: Az akarattól a tettig: a parancsteljesítés erkölcsi szerkezete. In *Hadtudomány* (26), 2016/3-4.
17. Boda Mihály: A katonai vezetés erkölcsi és morális elemei. In *Hadtudomány* (25), 2015, E-szám.
18. Boda Mihály: Az erkölcs és a morál katonai jelentősége. In *Honvédségi Szemle* (145), 2017/4.
19. Boda Mihály: Célzott emberölés és igazságos háború. In *Hadtudomány* (25), 2015/3-4.
20. Boda Mihály: Bátorság és távolság. In *Hadtudomány* (26: különszám), 2016.

21. Irodalomjegyzék (angolul):

21.1. Mandatory literature:

1. Hart, Liddell: *Stratégia I-III. (Strategy)*, Budapest, Európa, 2002.
2. Bertényi Iván: *A magyar Szent korona – Magyarország címere és zászlaja (The Hungarian Sacra Corona – Coat of arms and flag of Hungary)*. Budapest, Kossuth, 1996.
3. Vilmos: *Magyar párbaj (Párbajkódex. Általános határozatok.) (Hungarian Duel)*, Budapest, Osiris, 2002.
4. Wills, Gary: *Mi az igazságos háború? (What is Just War Theory?)* In *Beszélő (9)*, 2004 december.

21.2. Recommended literature:

1. Barta János, ifj.: *Az itáliai háborúk (1494–1559) (Italian wars)*. In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009.
2. Rázsó Gyula: *A lovagkor csatái 278-289. o. (The Battles of the Age of Knights)* Budapest, Tankönyvkiadó, 1987.
3. Lázár Balázs: *A harmincéves háború (1618-1648) (Thirty Years War)*. In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009.
4. Regan, Geoffrey: *A breitenfeldi csata (1631) (Battle of Breitenfeld)*. In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
5. Poór János: *Az osztrák örökösödési háború (1740-1780) (War the Austrian Succession)*. In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009.
6. Barta János, ifj.: *A hétéves háború (1756-63) (Seven Years War)*. In Poór János (szerk.) *A korai újkor története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2009.
7. Zachar József: *A leutheni csata (1757. december 5.) (Battle of Leuthen)*. In Zachar József: *Csaták, hadvezérek, katonák a XVIII. században*, Budapest, Tankönyvkiadó, 1990., 202-210. o.
8. Francia-Vietnámi háború (1-4.) (*First Indochina War*). In Weiszlár Attila – Weiszlár Balázs: *Háborúk lexikona*, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2004., 156-157. o.
9. Vietnámi polgárháború (1955-1964) (*Third Indochina War*). In Weiszlár Attila – Weiszlár Balázs: *Háborúk lexikona*, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2004., 528-529. o.
10. Vietnámi háború (1964-1975) (*Second Indochina War*). In Weiszlár Attila – Weiszlár Balázs: *Háborúk lexikona*, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2004., 527-528. o.
11. Regan, Geoffrey: *Az austerlizi csata (1805) (Battle of Austerlitz)*. In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
12. Regan, Geoffrey: *A königgratzi csata (1866) (Battle of Königgratz)*. In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
13. Regan, Geoffrey: *A marne-i csata (1914) (Battle of Marne)*. In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
14. Regan, Geoffrey: *A sedani csata (1940) (Battle of Sedan)*. In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.
15. Gaddis, John Lewis: *Most már tudjuk* 487-524. o. (*Now we Know*) (A kubai rakétaválság), Budapest, Európa Kiadó, 2001.
16. Regan, Geoffrey: *A Dien Bien Phu-i csata (1954) (Battle of Dien Bien Phu)*. In Regan, Geoffrey: *Döntő csaták*, Budapest, PANEM – GRAFO, 1992.

17. Walzer, Michael: *Just and Unjust Wars*, New York, Basic Books, 1977 (several editions).
18. Boda Mihály: Az akarattól a tettig: a parancsteljesítés erkölcsi szerkezete (*From Will to Act: the Structure of Carrying out Orders*). In *Hadtudomány* (26), 2016/3-4.
19. Boda Mihály: A katonai vezetés erkölcsi és morális elemei (*Ethical and Moral Elements of Military Leadership*). In *Hadtudomány* (25), 2015, E-szám.
20. Boda Mihály: Az erkölcs és a morál katonai jelentősége (*Military Significance of Ethics and Morality*). In *Honvédségi Szemle* (145), 2017/4.
21. Boda Mihály: Célzott emberölés és igazságos háború (*Targeted Killing and Just War*). In *Hadtudomány* (25), 2015/3-4.
22. Boda Mihály: Bátorság és távolság (*Courage and Distance*). In *Hadtudomány* (26: különszám), 2016.